

Att hantera naturolyckor – en fråga om samverkan

**NATIONELL
PLATTFORM**
för arbete med naturolyckor

the *Journal of Applied Behavior Analysis* (1974), and the *Journal of Experimental Psychology: Applied* (1995).

There are a number of reasons why the *Journal of Applied Behavior Analysis* is the most widely cited journal in the field. First, it is the only journal in the field that is peer reviewed.

Second, it is the only journal in the field that is published by a professional organization, the Association for Behavior Analysis (ABA).

Third, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a university press.

Fourth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a for-profit organization.

Fifth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a government agency.

Sixth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a non-profit organization.

Seventh, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a religious organization.

Eighth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a political organization.

Ninth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a social organization.

Tenth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a cultural organization.

Eleventh, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a linguistic organization.

Twelfth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a philosophical organization.

Thirteenth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a historical organization.

Fourteenth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a geographical organization.

Fifteenth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a biological organization.

Sixteenth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a chemical organization.

Seventeenth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a physical organization.

Eighteenth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a mathematical organization.

Nineteenth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a computer organization.

Twentieth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a telecommunications organization.

Twenty-first, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a media organization.

Twenty-second, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a publishing organization.

Twenty-third, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a distribution organization.

Twenty-fourth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a retail organization.

Twenty-fifth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a wholesale organization.

Twenty-sixth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a manufacturing organization.

Twenty-seventh, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a service organization.

Twenty-eighth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a transportation organization.

Twenty-ninth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a utility organization.

Thirtieth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a financial organization.

Thirty-first, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a real estate organization.

Thirty-second, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a legal organization.

Thirty-third, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a medical organization.

Thirty-fourth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a health organization.

Thirty-fifth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a social service organization.

Thirty-sixth, it is the only journal in the field that is published by a publisher that is not a community organization.

Naturolyckor

– vad handlar det om?

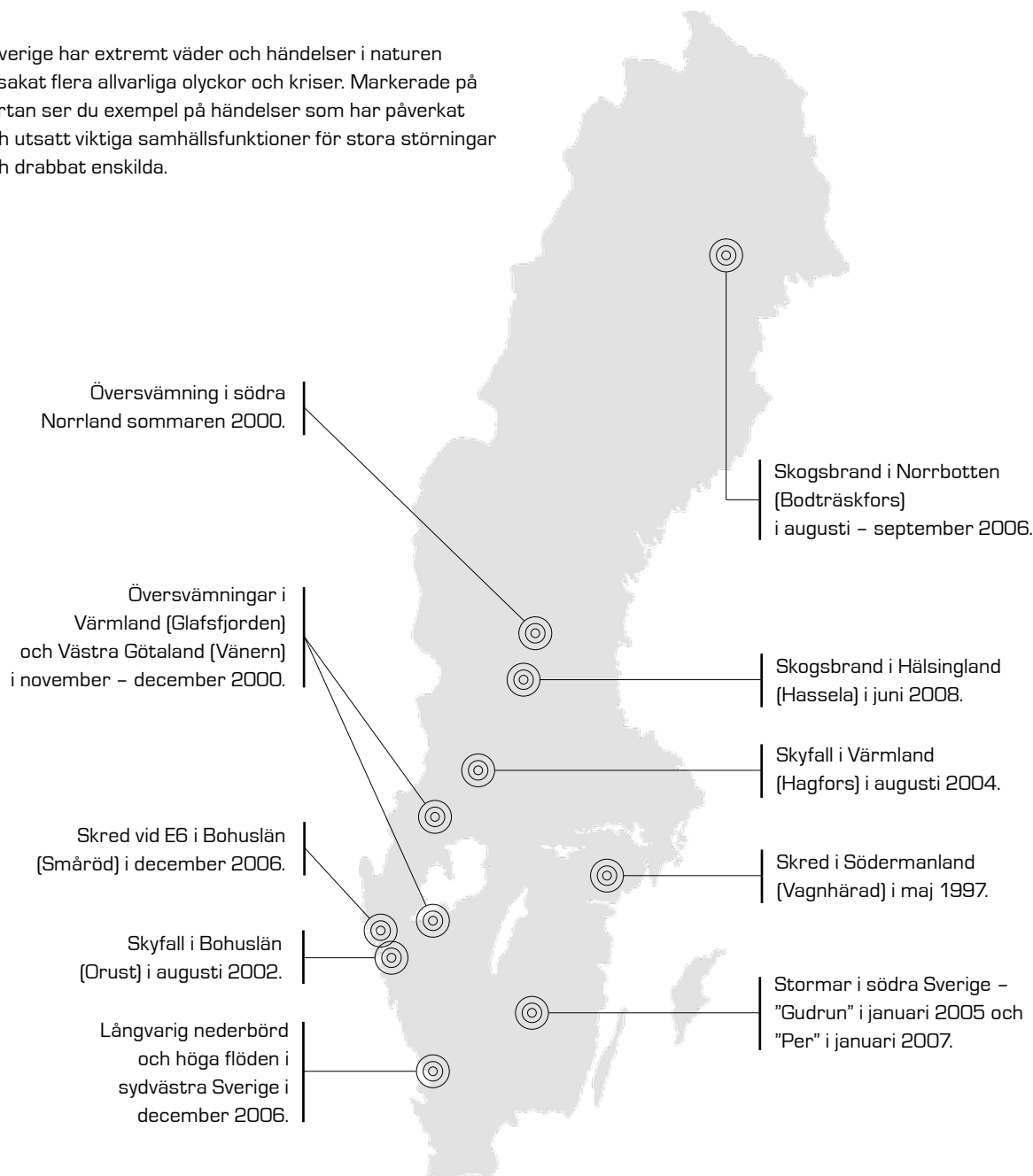
Under de senaste åren har extremt väder och naturhändelser orsakat flera katastrofer i världen. Om inte förebyggande åtgärder vidtas kommer samhällsutvecklingen och klimatförändringarna att leda till fler och ännu värre katastrofer.

I Sverige finns Nationell plattform för arbete med naturolyckor där 18 myndigheter och organisationer samverkar. Syftet är att öka samhällets förmåga att förebygga och hantera negativa konsekvenser av naturhändelser, i dagligt tal kallat naturolyckor.

I Sverige menar vi med begreppet naturolycka "naturhändelse med negativa konsekvenser". Begreppet omfattar allt från den mer begränsade olyckan till naturhändelser med mycket omfattande eller katastrofala konsekvenser, oftast benämnda naturkatastrofer. Det finns ingen absolut gräns mellan olycka och katastrof och begreppet "naturolycka" används därför genomgående. När vi i Sverige talar om att förebygga och hantera naturolyckor är det synonymt med FNs begrepp Disaster Risk Reduction eller direkt översatt till svenska – katastrofriskreducering.

Även Sverige drabbas av allvarliga naturhändelser

I Sverige har extremt väder och händelser i naturen orsakat flera allvarliga olyckor och kriser. Markerade på kartan ser du exempel på händelser som har påverkat och utsatt viktiga samhällsfunktioner för stora störningar och drabbat enskilda.

A dramatic aerial photograph of a large forest fire. A red helicopter is in the center, dropping a bucket of water onto the flames. Thick, billowing white and grey smoke rises from the fire, partially obscuring the sky. The foreground shows a dense green forest, while the background is dominated by the intense orange and yellow flames of the fire. On the left side of the image, there is a vertical column of seven white circles of varying sizes, decreasing in size from bottom to top.

Stora händelser kräver resurser

Vår samverkan kan förebygga och
mildra effekterna av naturolyckor.

Det handlar om människoliv

– FN:s arbete med naturolyckor

Vid världskonferensen Disaster Reduction i Kobe i Japan, 2005 samlades delegationer från 168 länder och antog en tioårsplan – Hyogo Framework for Action 2005–2015. Syftet med planen är att göra världen säkrare mot naturolyckor genom att arbeta med att reducera risker för och minska konsekvenserna av naturkatastrofer. Huvudmålet är att förluster i liv samt sociala, ekonomiska och miljömässiga tillgångar orsakade av naturkatastrofer påtagligt ska ha minskat år 2015. Hyogo Framework for Action anger fem prioriterade områden för arbetet med att reducera risken för och effekterna av naturolyckor:

- Säkerställa att arbetet med att reducera risker för naturkatastrofer är nationellt och lokalt prioriterat.
- Identifiera, värdera, övervaka risker och utöka tidig varning.
- Använda kunskap, innovationer och utbildning för att förbättra säkerhet och uthållighet på alla nivåer.
- Reducera underliggande riskfaktorer.
- Stärka beredskapen för insatser och återuppbyggnad på alla nivåer.

Genom att ställa sig bakom Hyogodeklarationen och Hyogo Framework for Action har Sverige och övriga medlemsländer förbundit sig att senast 2015 ha inrättat nationella plattformar för arbete med naturolyckor.

FN definierar tre huvudgrupper av naturhändelser som kan orsaka olyckor och katastrofer:

- Geologiska
- Hydrometeorologiska
- Biologiska

Huvudgrupperna är i sin tur indelade i undernivåer. I Sveriges fall är inte alla relevanta. De händelser som bedömts viktigast att arbeta vidare med under de närmaste åren för den nationella plattformen är markerade med fet stil i tabellen. Tills vidare lämnas de biologiskt relaterade händelserna utanför plattformens prioriterade arbetsområde då de hanteras i andra sammanhang.

GEOLOGISKA	HYDROMETEOROLOGISKA	BIOLOGISKA
<ul style="list-style-type: none"> - Jordbävning, jordskalv - Tsunami - Vulkanutbrott - Jordskred - Ras i jord och berg - Erosion vid kust och vattendrag - Lavin - Slamström 	<ul style="list-style-type: none"> - Översvämning - Storm, cyklon, tornado - Extrem nederbörd; regn, hagel, snö, isstorm - Åskväder - Torka - Värmebölja - Extrem kyla - Skogsbrand - Ökenspridning - Lavin - Slamström 	<ul style="list-style-type: none"> - Epidemi - Smittsam djur- och växtsjukdom - Insektsinvasion - Angrepp av skadeinsekter

Att planera långsiktigt och hållbart

När vattennivån stiger en meter i haven och de stora sjöarna
- vart ska du ta vägen då?

En gemensam strategi i hela Europa

Precis som inom FN är naturolyckor viktiga frågor för EU. Därför pågår många arbeten för att möta klimatförändringarna och de ökade antalet naturkatastrofer. Våren 2009 kom EU-kommissionen med ett förslag till en gemensam strategi för att möta naturkatastrofer och andra katastrofer. Strategin kommer att utvecklas genom fortsatta diskussioner mellan medlemsländerna och arbete inom EU-kommissionen.

EU arbetar även med att stärka unionens samlade förmåga att göra insatser när någon av medlemsstaterna drabbas av en naturkatastrof. Unionen har också kommit med ett första förslag till strategi för hur man ska stödja andra länder i världen i det katastrof-förebyggande arbetet.

I många länder i Europa pågår arbete med att inrätta nationella plattformar. Dessutom sker ett allt mer intensivt utbyte mellan redan existerande plattformar och i november 2009 etablerades ett europeiskt regionalt forum för katastrofriskreducerande arbete.

Länder i Europa som har egna plattformar och kontaktpunkter för Hyogo Framework for Action (HFA):

Bulgarien, Frankrike, Italien, Kroatien*, Makedonien (FYROM)*, Monaco*, Polen, Ryssland*, Schweiz*, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland och Ungern.

Länder i Europa som har kontaktpunkter för Hyogo Framework for Action (HFA):

Albanien*, Bosnien Herzegovina*, Cypern, Danmark, Finland, Georgien*, Grekland, Island*, Malta, Moldavien*, Montenegro*, Norge*, Portugal, Rumänien, Serbien*, Slovenien, Turkiet*, Ukraina* och Österrike.

* Ej medlem i EU

Ovanstående lista gäller februari 2010,
mer information hittar du på www.preventionweb.net

Vad ska vi lägga energin på?

Kunskap, innovationer och utbildning förbättrar säkerheten.

Nationell plattform i Sverige

Den svenska plattformen inrättades i september 2007 efter ett uppdrag i regleringsbrevet till Räddningsverket. Idag är det Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, som har regeringens uppdrag att i samverkan med berörda myndigheter och organisationer driva en nationell plattform för arbete med naturolyckor. Plattformen ska verka för att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor i linje med Sveriges åtaganden enligt Hyogodeklarationen och Hyogo Framework for Action. Verksamhetsidén för den svenska nationella plattformen är:

Att skapa ett säkrare Sverige genom att minska riskerna för naturolyckor och öka samhällets förmåga att hantera dem.

Att utgöra en arena för samverkan mellan organisationer och befintliga nätverk för att öka den samlade förmågan hos samhällets aktörer.

Att stödja berörda aktörer med underlag i arbetet med naturolyckor på lokal, regional och nationell nivå.

Det övergripande syftet med arbetet inom den nationella plattformen är att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor genom att förbättra samordningen på lokal, regional och nationell nivå.

Plattformens arbete bedrivs inom tre målområden:

- Samverkan och samordning mellan myndigheter och organisationer
- Effektiv dataförsörjning
- Forskning, utveckling och kunskapsförsörjning

Arbetet genomförs i aktiviteter som samverkande myndigheter bidrar med resurser till, aktiviteter hos ansvariga myndigheter eller genom medverkan av andra aktörer. Aktiviteterna kan vara till exempel seminarier, utredningar eller projekt.

Gudrun var en kraftig storm som drabbade norra Europa den 8 och 9 januari 2005. Översvämningar, trafikolyckor, stora arealer stormfälld skog och strömbrott var bara några av effekterna. I Sverige tog det en månad innan tågtrafiken var helt återställd.

Framtiden går att påverka

Att identifiera riskerna och agera.

Den svenska plattformens organisation

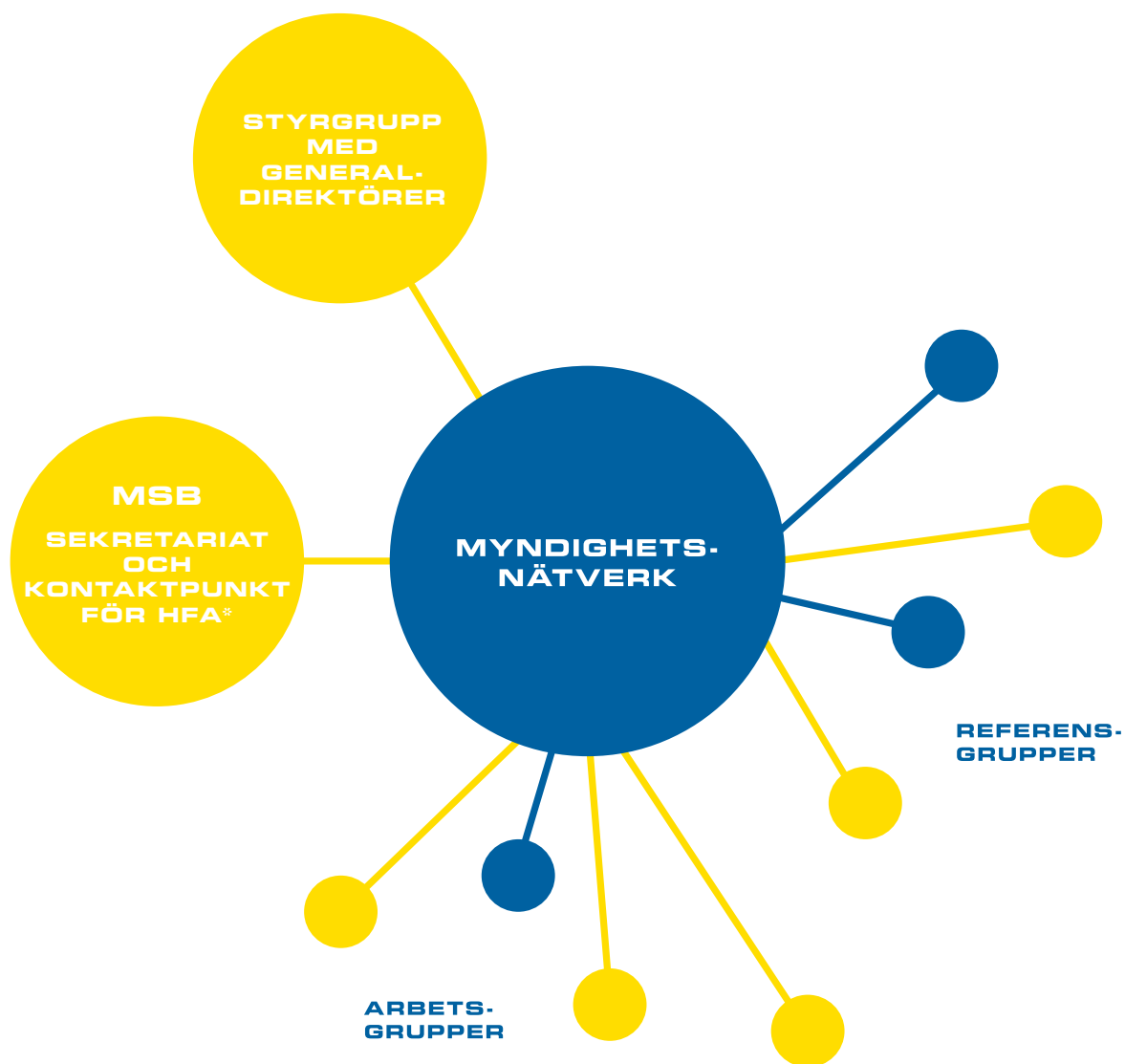
Den nationella plattformen i Sverige består av:

- Styrgrupp med generaldirektörer som svarar för inriktning och övergripande styrning av arbetet. Deltagare är generaldirektörerna (eller motsvarande) från de organisationer som ingår i plattformen.
- Myndighetsnätverket som utgörs av representanter från medverkande myndigheter och organisationer. Myndighetsnätverket genomför det löpande arbetet inom plattformen.
- Sekretariatet vid MSB som ansvarar för koordinering, kommunikation och administration av plattformens arbete. MSB är också kontaktpunkt för Hyogo Framework for Action (HFA)*.
- Arbetsgrupper som kan tillsättas för arbete med avgränsade uppgifter.
- Referensgrupper som kan etableras vid särskilda behov.

I den svenska plattformen ingår följande myndigheter:

Banverket, Boverket, Energimyndigheten, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, Länsstyrelserna, MSB, Naturvårdsverket, Sida, Skogsstyrelsen, SMHI, Socialstyrelsen, Statens geotekniska institut, Svenska Kraftnät, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges kommuner och landsting, Vattenmyndigheterna samt Vägverket.

* För Sveriges policyarbete enligt HFA är Utrikesdepartementet kontaktpunkt.

OM BILDERNA

SID 5: SKOGSBRAND I HASSELA 2008. FOTOGRAF: JONAS GRINDE, JÄMTLANDS FLYG. SID 9: ÖVERSVÄMNING I PRAG, AUGUSTI 2002. FOTO: DAVID NORLIN, MSB. SID 11: EROSIONSSKYDD OCH TRYCKBANK, PITEÅ KOMMUN. FOTO: SUSANNE EDGÅRD, MSB. SID 14: ÖVERSVÄMNING, EKSJÖ. FOTO: LARS-GUNNAR STRANDBERG, MSB / SKRED, MUNKEDAL. FOTO: LARS-GUNNAR STRANDBERG, MSB / SKADA EFTER HÖGA VATTENFLÖDEN, BRUZHOLM, EKSJÖ KOMMUN. FOTO: LARS-GUNNAR STRANDBERG, MSB / SPONT MOT ÖVERSVÄMNING, MÖLNDAL. FOTO: SUSANNE EDGÅRD, MSB / EROSIONSSKYDD, PITEÅ KOMMUN. FOTO: SUSANNE EDGÅRD, MSB.

NATIONELL PLATTFORM FÖR ARBETE MED NATUROLYCKOR

BANVERKET • BOVERKET • ENERGIMYNDIGHETEN • LANTMÄTERIET • LIVSMEDELSVERKET
LÄNSSTYRELSENA • MSB • NATURVÅRDSVERKET • SIDA • SKOGSSTYRELSEN • SMHI
SOCIALSTYRELSEN • STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT • SVENSKA KRAFTNÄT
SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING • SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
VATTENMYNDIGHETERNA • VÄGVERKET

Kontakt

Mette Lindahl Olsson

010 - 240 51 27 • mette.lindahl-olsson@msb.se

Åke Svensson

010 - 240 52 87 • ake.svensson@msb.se

Janet Edwards

010 - 240 51 08 • janet.edwards@msb.se

Publ.nr MSB 0145-10

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

651 80 Karlstad

Tel 0771-240 240

www.msb.se/nationellplattform

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap